

**УЧРЕЖДЕНИЕ «ОТДЕЛ ОБРАЗОВАНИЯ АДМИНИСТРАЦИИ
ВОЛЖСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА»**

Муниципальная бюджетная дошкольная образовательная организация
«Детский сад №17 «Ягодка» общеразвивающего вида» с. Новые Параты
Волжского муниципального района Республики Марий Эл

Ульяна ковай дек унала

Конспект непосредственно-образовательной деятельности
в подготовительной группе на родном языке

Составил:

воспитатель

Колесникова А.А.

2014 г.

Цель: йоча – влакым шочмо – кушмо кундем, тудын калыкше, поянлыкше дене палдарымаш;

Задача – влак: 1). Йырым – йырысе дене палыме лиймашым кумылангдыме негызеш, икшыве – влакын мутерыштым пойдараш.
2). Шочмо – кушмо верым йөраташ, тудын дене кугешнаш, икте - весым пагалаш кумылангден шогаш.

Кучылтшаш материал ден оборудований – влак: йоча – влаклан марий вургем, пырыс магырыме запись, залым сурт печысе үзгар, сурт вольык модыш – влак дене сӧрастарымаш, марий куштымаш фонограмме.

Предварительный паша: мурым, почеламутым тунеммаш, модыш – влак дене модмаш, суртвольык дене палдарымаш.

НОД-пайремын эртымыже:

Воспитатель: Йоча – влак, таче эрдене, пашашке толмем годым, мемнан Кугу Порат селаште илыше Ульяна ковайым вашлийым. Тудо шуко жап мемнан йоча садыште воспитательлан пашам ыштен, а кызыт, сулен налме канышыште.Тудо каласыш:

-Моткоч йоча – влак дене вашлийнем. Ала мый декаем унала толын каеда ыле?

Воспитатель: Йоча – влак, каена мо?

Йоча - влак: Каена, каена! Ульяна ковай дек каена!

Воспитатель: Айста тугеже мотор марий вургемнам чиен, Ульяна ковай дек тарванена веле.(Марий вургемым чиен, муралтен, йоча – влак музыкальный залыш каят. Тушто нуным Ульяна ковай вашлиеш).

Йоча – влак мурат: Ме чыланат, ме чыланат

Йоча садыш коштына.

Йоча садыш коштына да,

Ваш келшалын илена.

Ульяна ковай: Салам лийже, уныкам – влак! Пурыза – пурыза! Шангысек тендам вучем! Теве лүмынак когыльым, подкогыльым ямдыленам.

Воспитатель: Кувай, колышт – ян, кузе йоча – влак когыльо нерген муралтат.

(«Когыльо – могыльо» муро йонга. Мутшо ден семже С. Маков ден В.Захаровын)

Мурен пытарымек, пырыс магырыме йүк шокта.

Ульяна ковай: Теве Мурка пырысемат тендан дек тольо.

1 йоча: А мый пырыс нерген тыгай почеламутым палем.

Мемнан пырыс пеш коя,

Эре канен кия, ноя.

Колям ужеш – трук шоналта:

- Поктен шуам? Ала – ала?

Ульяна ковай: Ме изи годым «Пырыс ден коля» модышла модаш пеш йоратена ыле. Айста, тендан денат модын ончена.

(«Пырыс ден коля» модыш. А.Е.Китиков «Модыш.уш погыш» сборник 24 странице , Йошкар – Ола, 1993 ий)

Воспитатель: А ме пырыс нерген тыгай мурым палена

(«Пырыс – пырыс, мом йодат?» муро йонга. Мутшо ден семже С. Маков ден В. Захаровын)

Ульяна ковай: Молодец, улыда!Модашат, мурашат пеш мастар улыда.

Воспитатель: Ковай, мемнан палымына шуэш, сурт – печыштет могай вольыкым адак ашнет?

Ульяна ковай: Мыйын вүташтем вольыкат, сурт кайыкат түрло уло.

(Ушкал ломыжмо йүк шокта)

- Теве колыда, Мила ушкалем ломыжеш. Кочнеже докан. А те паледа, мом ушкал пуа?

Воспитатель: Ме ушкал нергенат почеламутым палена.

Йоча: Ола тупан ушкална

Киндым, шудым кочкалеш.

Киндым, шудым кочкалеш,

Шуко шӧрым пуалеш!

Ульяна ковай: - Мыйын сурткайыкемат уло. Теве туштым туштем, палыза.

- Вуйжо – шерге, почшо – сорла. Паледа мо?

Йоча – влак. – Тиде – агытан!

Йоча почеламутым лудеш. – Ах, могае онан,

Чылт сорла гай почан.

Онгыр гае йӱкан

Чыве – влак дек чолган

Ошкылеш агытан:

« Ку- ка – ре – ку!

Улам эн тале, эн кугу!»

(«Агытан» муро йонга. Мутшо ден семже С.Маков ден

В.Захаровын)

Ульяна ковай: - Пеш сайын мурен ончыктышда! А теве лудо ден комбем ала – молан эре үчашат?

Воспитатель. – Ит ойгыро, ковай. Теве колышт, кузе йоча – влак каласат.

Йоча – влак. – Бак - бак - бак! Бак – бак – бак!

Мый арун коштам пешак.

- Так – так – так!

Йӱк шокта адак!

Тидым колын ваштареш

Комбо ӧрын воштылеш:

- Нерет лавыран, палет, йолташ,

Ок кўл шкендым – шке мокташ.

**(«Кува ден комбо « модмаш А.Е. Китиков «Модыш. Уш погыш» сборник 26
странице, Йошкар – Ола, 1993 ий)**

Воспитатель. – Кувай! Пеш кугу тау мемнам үжметлан! Йоча – влакым суртвольыкет, сурткайыкет ден палдарыметлан. А тебе колышт, кузе йоча – влак шке шочмо кундемышт нерген моктен ойлат.

(Йоча – влак почеламутым лудыт)

1). Уло ош туняште

Шуко эл.

Мыланем эн шерге

Марий эл

2). Марий эл – шочмо вер

Сылнын пеледалт!.

Марий эл – шочмо вер

Шерге пеш улат!

3). Пеш поян садерже

Ерже – ший!

Чодыраште шуко

Тамле сий.

4). Уло калыкемже

Келша ваш.

Тек эреак лийже –

Келшымаш!

Ульяна ковай: Тау, уныкам – влак!. Шочмо – кушмо элым эре йӧратен, пагален илыза! Вет марий калык моткоч поро чонан, лывырге кумылан. Теңдам ончен, мыйынат кушталтымем веле шуэш.

(«Тошто марий куштымаш»)

Ульяна ковай йоча – влакым сийла, икте – весышт дене порын чеверласат.